ΕΞΠΡΕΣ

17 ΜΑΡ. 1967

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ κ. Ι. ΕΥΛΑΜΠΙΟΥ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ Β' μέρος τοῦ ἀρθρου τοῦ οἰκονομολόγου κ. Ἰουλ. Εὐλομπίου ἐπὶ τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν νέων βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων :

Ἐπιτόκιον — Διάρκεια τῶν χορηγήσεων

«Οἱ ὅροι χορηγήσεως τῶν πιστώσεων ἀποτελοῦν μέσα ἀσκήσεως πολιτικῆς, ἡ δὲ χορήγησι τῶν αὐτῶν ὅρων σὲ ὅλους ἀποστερεῖ τὴν χώραν καὶ τοὺς φορεῖς, τῆς δυνατότητος νὰ ἀσκήσουν πολιτικὴ ἀναπτύξεως κατευθυνομένη πρὸς εἰδικοὺς καὶ συγκεκριμένους κλάδους καὶ πρὸς συγκεκριμένες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος. Θέλει λοιπὸν μεγάλη προσοχὴ ὁ καθορισμὸς τῶν ὅρων χρηματοδοτήσεως, γιατὶ ἀλλοιῶς κινδυνεύει νὰ φύγη μέσα ἀπ' τὰ δάχτυλά μας, σὰν τὸ νερό, κάθε δυνατότητα γιὰ τὴν ἄσκησι ποιοτικῆς καὶ περιφερειακῆς πολιτικῆς.

Ὑπάρχουν κλάδοι τῆς βιομηχανίας ποὺ θέλουν μεγαλύτερη ἐνίσχυσι ἀπὸ ἄλλους. Ὑπάρχουν κλάδοι ποὺ χρειάζονται συνεχῆ ἀνανέωσι τῶν μηχανημάτων, ὅπου οἰκονομικὸ κίνητρο μπορεῖ νὰ εἶναι μόνο τὸ πολὺ χαμηλὸ ἐπιτόκιο, γιατὶ ἡ διάρκεια τῶν δανείων δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μακρύτερη ἀπ' τὴ ζωὴ τῶν μηχανημάτων τους. Ὑπάρχουν περιφέρειες τῆς χώρας ποὺ θέλουν εἰδικὴ προσοχὴ καὶ προσπάθεια γιὰ νὰ προσελκυσθοῦν πρὸς αὐτὲς οἱ ἐπενδύσεις. Εἶναι λοιπὸν προφανὲς πὼς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παγία ἡ πολιτικὴ χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας καὶ ὅτι πολύτιμο ὄργανο εἶναι τὸ διαφορικὸ ἐπιτόκιο, τοῦ ὁποίου τὴν καθιέρωσι εἶχα εἰσηγηθῆ ἤδη πρὸ τῆς λήψεως τῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῆς νομισματικῆς κρίσεως, τόσο πρὸς τὴν ΕΤΒΑ, ὅσο καὶ πρὸς τὸ ὑπουργεῖο Συντονισμοῦ, μὲ σειρὰ ἄλλων μέτρων γιὰ νὰ προλαβαίναμε ἀπὸ τότε τὸ σταμάτημα τῶν ἐπενδύσεων, δηλαδὴ τὴ σημερινὴ κρίσι. Εἶναι δὲ δραματικὸ ὅτι ἡ ΕΤΒΑ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐποπτεύοντα ὑπουργεῖα ἀδιαφόρησαν ἀπόλυτα καὶ οὐδέποτε ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν χάραξι τοῦ συμπλέγματος τῶν μέτρων τῆς πιστωτικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ γενικῆς πολιτικῆς ὥστε νὰ μὴ φθάσωμε ἐκεῖ ποὺ εἴμαστε τώρα.

Κατὰ τὴν χάραξι τῶν μέτρων αὐτῶν εἶναι περιττὸ νὰ προσπαθοῦμε πάντα νὰ πρωτοτυπήσωμε. Ὑπάρχουν παραδείγματα πρὸς ἀντιγραφήν. Ἡ «ΚΑΣΣΑ ΝΤΕΛ ΜΕΖΖΟΤΖΙΟΡΝΟ», δηλαδὴ ἡ ΕΤΒΑ τῆς Νοτίου Ἰταλίας, ἔχει ἀπὸ χρόνια χαράξει τὴν πολιτικὴ ἀναπτύξεως. Ἔχει καθορίσει διαφορετικὰ ἐπιτόκια κατὰ περιοχὲς καὶ κατὰ κλάδους. Ἔχει ὁρίσει ποσοστὰ ἐπιδοτήσεων ποὺ ἀφοροῦν τὶς ἐπενδύσεις διαφόρων κλάδων. Ἔχει ὁρίσει διάρκεια δανείων ποὺ σὲ εἰδικὲς περιπτώσεις ὑπερβαίνουν τὴ δεκαετηρίδα. Ἔργο ποὺ ἀπεῖχε πάρα πολὺ ἀπὸ τὴν τελειότητα στὴν ἀρχή, βελτιώνεται ὅμως κάθε χρόνο μὲ βάσι τὴν ἐμπειρία καὶ ὄχι τὴν γενικότητα μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετωπίζομε τὰ πάντα στὴ χώρα μας καὶ μετὰ ἀπορούμε γιατὶ τὰ μέτρα δὲν ἀπέδωσαν. Καὶ φυσικὰ ἡ διοχέτευσι τῶν κρατικῶν κεφαλαίων γίνεται μέσα ἀπὸ τὴν Τράπεζα Ἀναπτύξεως ποὺ καθορίζει, σὲ συνεργασία μὲ τὸ κράτος, τὴν πολιτική. Τὸ ὑπόλοιπο ἔργο γίνεται μέσῳ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ὅπως μποροῦσε καὶ ἡ δική μας ΕΤΒΑ νὰ γίνη πολύτιμο ὄργανο συνεργασίας μὲ τὶς ἐμπορικὲς τράπεζες καὶ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὴν ἐπιφάνεια τῶν κεφαλαίων της χωρὶς πρόσθετη ρευστότητα, παρέχοντας ἐγγυήσεις πρὸς τὶς ἐμπορικὲς τράπεζες καὶ πρὸς τράπεζες τοῦ ἐξωτερικοῦ. Αὐτὰ θέβαια προϋποθέτουν τὴν μεταβολὴ τῆς σημερινῆς μεσαιωνικῆς νοοτροπίας τοῦ ἀργυραμοιβοῦ μικροτραπεζίτη. Γιατὶ ὁ ρόλος τῆς ΕΤΒΑ δὲν εἶναι νὰ κερδίζη χρήματα, ἀλλὰ νὰ δημιουργῆ ἐμπιστοσύνη καὶ ἐπιφάνεια στὸν ἐπιχειρηματία καὶ στὴν ἐπιχείρησι.

Αὐτὴ τὴν ἐμπιστοσύνη τὴν ἔχει δυστυχῶς καταστρέψει σήμερα ἡ Τράπεζα Ἀναπτύξεως. Μαζὶ μὲ τὴν καλήμερα, θέτει στὸν ἐπιχειρηματία τὸν ὅρο τῆς ρήτρας τοῦ δολλαρίου, χωρὶς καμμία πρόβλεψι ρυθμίσεως κατὰ τὶς δυνατότητες τοῦ κλάδου σὲ περίπτωσι ὑποτιμήσεως. Μὲ ἄλλα λόγια δηλώνει στὸν ἐπιχειρηματία ὅτι ἡ κρατικὴ τράπεζα ἀναπτύξεως δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη στὸ νόμισμα τῆς χώρας καὶ ὅτι ἂν γίνῃ ὑποτίμησι θὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι. Τὴν ἐμπιστοσύνη αὐτὴ δὲν τὴν καταστρέφει μόνο ἡ ΕΤΒΑ, ἀλλὰ καὶ τὸ κράτος, ποὺ κατέχεται συνήθως ἀπὸ τὴν ἴδια νοοτροπία. Κατασταρτηγεῖ λοιπὸν τὸ ἴδιο τὸ κράτος συνεχῶς τὶς διατάξεις προστασίας τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, πάντοτε θέβαια μὲ ἕνα σοβαρὸ πρόσκημα. Ἄλλοτε μὲν γιατὶ πρέπει νὰ πουλήσῃ καπνά, ἄλλοτε γιὰ νὰ πουλήσῃ μήλα, φέρνει μὲ τιμὲς ντάμπιγκ βιομηχανικὰ προϊόντα ποὺ παράγονται ἀπὸ ἑλληνικὲς βιομηχανίες καὶ καλύπτει τὶς κρατικὲς ἀνάγκες ἢ τὶς ἀνάγκες τῶν παραλλήλων ὀργανισμῶν μὲ εἰσαγόμενα ξένα προϊόντα, λέγοντας στὶς ἑλληνικὲς βιομηχανίες ποὺ τὰ παράγουν ἐδῶ, πὼς εἶναι ἀμαρτία νὰ θέλουν νὰ τὰ πουλήσουν μέσα στὴν Ἑλλάδα καὶ πὼς πρέπει νὰ γίνουν «ἐξαγωγικές» ὅτι πρέπει μὲ ἄλλα λόγια νὰ συναγωνισθοῦν τοὺς κολοσσοὺς στὶς προστατευόμενες βάσεις—ὀχυρά τους, πὼς πρέπει νὰ πουλήσουν στὶς διάφορες ΔΕΗ καὶ στοὺς διάφορους ΟΤΕ στὴν Γαλλία καὶ στὴν Ἀγγλία προϊόντα «ἑλληνικῆς κατασκευῆς» γιατὶ οἱ δικοί μας ὀργανισμοὶ δὲν μποροῦν νὰ τὰ πάρουν ἐπειδὴ πρέπει νὰ πουλήσουν μῆλα.

Συμμετοχὲς

Ἄλλο τὸ σχέδιο τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρεται καὶ σὲ συμμετοχές. Ἀγνοεῖ ὅμως τὴν ἐμπειρία ἀπὸ τὰ γεγονότα καὶ ἀπὸ τὸ ἀπώτερο καὶ τὸ πρόσφατο παρελθόν. Παταγώδης ἦταν ἡ ἀποτυχία τῆς προσπαθείας γιὰ συμμετοχές, τοῦτο δὲ ὀφείλεται σὲ ἀπόλυτη ἔλλειψι ἐμπιστοσύνης τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τοὺς κρατικοὺς καὶ ἡμικρατικοὺς φορεῖς. Ἡ δὲ ἔλλειψι ἐμπιστοσύνης εἶναι ἀπόλυτα δικαιολογημένη. Μὲ ἀγωνία προσπαθοῦν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν ἡμικρατικὸ συνεταῖρο τοὺς οἱ ὀλίγοι ἐπιχειρηματίες ποὺ ἔκαναν τὸ βῆμα πρὸς τὴ συμμετοκή. Τοῦτο δὲ ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν στὴν ἀφόρητη ἀνάμιξι ἀναρμοδίων καὶ ὑπαλλήλων καὶ συμβούλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ σὲ ἀσυνέπεια ποὺ ἔφθασε μέχρι τὸ σημεῖο νὰ μεταβάλῃ ἡ ΕΤΒΑ βασικοὺς ὅρους συμμετοχῆς διὰ Νόμου ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἀφοῦ εἶχε πιὰ γίνει ἡ ἐπένδυσι, καταστρέφοντας ἀπόῳ καὶ δι' παντὸς τὴν πίστι σὲ παρόμοιες συνεργασίες. Αὐτὸ τὸ κλίμα πρέπει νὰ τὸ γνωρίζῃ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ μὴν ἐλπίζῃ ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συμμετοχῆς θὰ ἐλκύσῃ τοὺς ἰδιῶτες. Τί πανηγυρικώτερη ἀπόδεξι θέλει ἀλλωστε ἀπὸ τὸ σχετικὰ πρόσφατο παράδειγμα τοῦ ΕΟΤ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐξαγγείλει τὴν πρόθεσι νὰ χρηματοδοτήσῃ μὲ συμμετοχὴ καὶ σὲ μεγάλα ποσοστὰ τουριστικὲς ἐπενδύσεις; Ἀνύπαρκτη ἦταν ἡ ἀνταπόκρισι τῶν ἰδιωτῶν ἐπιχειρηματιῶν, τοῦτο δὲ ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴν ἔλλειψι ἐμπιστοσύνης, φυσικὰ δὲ καὶ στὴν ἔλλειψι προκαθωρισμένης πολιτικῆς.

Γιατὶ εἶναι ἁπλὸ νὰ λέμε ὅτι οἱ μετοχὲς τῶν φορέων θὰ πωλοῦνται στοὺς ἰδιῶτες. Ὅταν ὅμως φθάσωμε στὸ σημεῖο τῆς ἐκτιμήσεως τῆς τρεχούσης ἀξίας τῶν μετοχῶν, τὸ θέμα μεταβάλλεται σὲ τραγέλαφο ποὺ τὸν γνωρίζουν οἱ ἰδιῶται καὶ προτιμοῦν νὰ μὴ ἔχουν νὰ κάνουν τίποτα μὲ ἐκτιμητικὲς ἐπιτροπὲς τοῦ κράτους καὶ τῶν παραλλήλων φορέων.

Τουρισμὸς

Ἂν κάποιος τομεὺς οἰκονομικῆς δραστηριότητος χρειάζεται χαμηλότοκα δάνεια καὶ μπορεῖ νὰ σπκώσῃ ἐξαιρετικὰ μακροπρόθεσμη χρηματοδότησι, αὐτὸς εἶναι ὁ Τουρισμός. Ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς βιομηχανίας ποὺ ἔχει δημιουργήσει μίαν Ἑλβετία καὶ ἔχει σώσει τὴν Ἰταλία καὶ τὴν Ἱσπανία, εἶναι ἐντελῶς ἀπαραίτητος γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ συναλλαγματικό μας πρόβλημα θὰ γίνεται συνεχῶς ὀξύτερο καὶ ὅτι τελικὰ θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ ἐκεῖ τὸ κατὰ πόσον θὰ ἐπιτύχωμεν στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἀνάπτυξ ἢ ὄχι. Σὲ αὐτὴ μας τὴν προσπάθεια σταθήκαμε τυχεροὶ καὶ σωθήκαμε κατὰ καιροὺς ἀπὸ διαφόρους ἀπὸ μηχανῆς θεούς. Ὁ πρῶτος ἦταν ἡ «κατηραμένη» ἀμερικανικὴ βοήθεια, γιὰ τὴν ὁποία μισοῦμε σήμερα ἀλάφυχα τοὺς Ἀμερικανούς. Ὁ δεύτερος ἦταν ἡ «κατηραμένη» μετανάστευσι. Εὐτυχῶς ὑπάρχει καὶ τρίτος ἀπὸ μηχανῆς θεὸς γιὰ τὸ μέλον. Εἶναι δὲ αὐτὸς ὁ «κατηραμένος» τουρισμός.

Εἶναι ὅμως καιρὸς νὰ σταματήσωμε νὰ εἴμαστε φαιδροὶ καὶ νὰ προβάλλωμε τὰ διάφορα ἐπίκειρήματα ἐναντίον τοῦ τουρισμοῦ γιατὶ δὲν εἶναι σοβαρά. Οὔτε παροδικὸς εἶναι ὁ τουρισμὸς ἀφ' ἑνὸς κόσμο μὲ συνεχῶς αὐξανόμενο κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα καὶ συνεχῶς μειούμενες ὧρες ἐργασίας, καὶ τὸ ὅτι θὰ μεταβληθοῦμε σὲ ἔθνος γκαρσονιῶν εἶναι ἐπίσης ὑπερβολικό, δοθέντος ὅτι ὅταν ἀπασχολήθοῦν σὲ ξενοδοχειακὲς ἐπιχειρήσεις 300 000 ἄτομα, θὰ ἔχωμε ὑπερβῆ σὲ ἔσοδα τὸ ἕνα δισεκατομμύριο δολλάρια. Ἀλλὰ 300.000 ἄτομα δὲν εἶναι οὔτε 10% τοῦ ἐργατικοῦ μας δυναμικοῦ. Τέλος τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὰ συναλλαγματικὰ ἔσοδα τῆς χώρας ἀπὸ τὸν τουρισμὸ δὲν εἶναι καθαρὰ γιατὶ οἱ τουρίστες ἀγοράζουν εἰσαγόμενα εἴδη, στερεῖται ἐπίσης σοβαρότητος. Γιατὶ ἀσφαλῶς ἕνα μέρος τῆς ἀξίας τῆς γαλλικῆς σαμπάνιας, τοῦ καβιαριοῦ καὶ τοῦ οὐίσκυ ποὺ καταναλίσκουν οἱ τουρίστες, ἀποτελεῖ συναλλαγματικὴ δαπάνη. Τὰ ὑπόλοιπα παράγονται ἢ μποροῦν νὰ παραχθοῦν ἐδῶ. Κρέας μποροῦμε νὰ παράγωμε ἐδῶ, κονσέρβες καὶ ὅλα τὰ φαγώσιμα, ροῦχα, γοῦνες καὶ χειροτεχνήματα. Ἀρκεῖ νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν σημασία τῆς βιομηχανίας ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ἐμμονη ἰδέα τῆς παροχῆς ὑποστηρίξεως ἀποκλειστικὰ στὴν ἀνύπαρκτη καθαρὰ «ἐξαγωγικὴ» βιομηχανία. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ὁ τουρισμὸς ἀπομένει ἢ μόνη ἐκ θεοῦ βοήθεια γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τοῦ ὀξυτάτου συναλλαγματικοῦ προβλήματος ποὺ θὰ ἀντιμετωπίσωμε συντομώτατα.

Ὅτι ἐπενδύσεις στὸν τουρισμὸ μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν ταχύτατα, κάθε δὲ ἐπένδυσις ἀποδίδει σὲ δύο — τρία χρόνια τὸ σύνολο τῆς ἀξίας της σὲ συνάλλαγμα. Οἱ ὅροι ὅμως μὲ τοὺς ὁποίους χρηματοδοτεῖται ὁ τουρισμὸς στὴ χώρα μας εἶναι ἀπαγορευτικοὶ καὶ ἐντελῶς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ μέσα στὸν μεσογειακὸ χῶρο. Τόσο στὴν Ἰταλία ὅσο καὶ στὴν Ἱσπανία, ὁ τουρισμὸς χρηματοδοτεῖται μὲ 80% τῆς ἐπενδύσεως, μὲ δεκαπενταετῆ ἕως εἰκοσαετῆ δάνεια καὶ μὲ ἐπιτόκια 3 — 4% γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρωμε κὰν τὶς περιπτώσεις ἀπ' εὐθείας ἐπιδοτήσεων πρὸς τουριστικὲς ἐπενδύσεις σὲ καθυστερημένες περιοχὲς ἢ περιοχές, μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Ἀπέναντι σὲ αὐτοὺς τοὺς ὅρους τοῦ συναγωνισμοῦ ἡ ΕΤΒΑ χρηματοδοτεῖ μὲ τὸ στὰ γανόμετρο, ποσοστὸ ἀπὸ 50% καὶ κάτω τῆς ἀξίας τῶν ἔργων, μὲ δάνεια ἐνδεκαετῆ καὶ ἐπιτόκια 7,5%, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρωμε τὰ ἑπταετῆ ἕως δεκαετῆ δάνεια τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν μὲ ἐπιτόκια 10% καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρωμε ἐπίσης τὴν ἀφάνταστη ταλαιπωρία καὶ τὴν ἀπώλεια χρόνου τῶν ἐνδιαφερομένων. Κορκινοβατεῖ λοιπὸν ἡ ἀνάπτυξι τοῦ τουρισμοῦ στὴν Ἑλλάδα, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν ἀφάνταστα ταχύτερη.

Ὁ τουρισμὸς εἶναι σήμερα ἡ μόνη σωτηρία ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς ἀνάγκης ἀπαγορεύσεως ἢ ἐλέγχου τῶν εἰσαγωγῶν, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ μπορέσωμε νὰ ἀποφύγωμε ἂν περιμένωμε νὰ ἀντιμετωπίσωμε τὸ πρόβλημα μὲ τὴν θεωρία τῶν ἐξαγωγικῶν βιομηχανιῶν, ἡ ἀπόδοσις τῶν ὁποίων εἶναι βραδυτάτη. Ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσω τὴν βιομηχανία ἀλουμινίου, μία ἀπὸ τὶς λίγες περιπτώσεις «ἐξαγωγικῶν» βιομηχανιῶν, ἡ ὁποία χρειάσθηκε σχεδὸν ἑπτὰ χρόνια ἕως ὅτου λειτουργήσῃ. Πρέπει παράλληλα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι σήμερα οὔτε κὰν στὰ σκαριὰ δὲν ἔχομε μιὰ νέα περίπτωσι σὰν τὸ ἀλουμίνιο, ἐνῷ ὁ τουρισμός, κανονικὰ χρηματοδοτούμενος μὲ βάσι μιὰ τολμηρὴ πολιτικὴ τουριστικῆς ἀναπτύξεως, μπορεῖ νὰ μᾶς ἀποδίδῃ αὐξήσεις τῶν συναλλαγματικῶν μας ἐσόδων κατὰ τὰ διπλάσιο καὶ τὸ τριπλάσιο ἀπ' ὅτι ἀποδίδει τὸ ἀλουμίνιο κάθε χρόνο.

Δυστυχῶς ἡ χρηματοδότησι τοῦ τουρισμοῦ, ἐνῷ εἶχε ἀρκετὰ σωστὰ τοποθετηθῆ ἀπὸ τὸν Ο.Χ.Ο.Α. ἤδη πρὸ δωδεκαετίας, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργία τῆς ὑποδομῆς ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τῆς θεαματικῆς αὐξήσεως τῆς εἰσροῆς τουριστῶν, εἶναι σήμερα, ἐπαναλαμβάνω, τελείως παραγνωρισμένος, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ ἀσφαλέστατη τοποθέτησι ἀποτελεῖ (δὲν ὑπῆρξαν σχεδὸν καθόλου ἀπώλειες ἀπὸ τουριστικὲς ἐπενδύσεις) καὶ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ἐλάχιστες περιπτώσεις ποὺ μποροῦν ἄνετα νὰ χρηματοδοτηθοῦν μὲ τὴν ρήτρα τοῦ δολλαρίου, ἐφ' ὅσον τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν εἰσπράξεων εἶναι σὲ συνάλλαγμα.

Ὁποιοδήποτε σχέδιο γιὰ τὴν αὔξησι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων τὸ ὁποῖον δὲν περιλαμβάνει ἕνα ἰδιαίτερο καὶ πλούσιο σκέλος γιὰ τὸν τουρισμό, εἶναι ἀπόλυτα ἐλλιπές, σὲ σημεῖο ποὺ νὰ καθίσταται ἀπαραίτητη ἡ ριζικὴ ἀναθεώρησί του.

Τὶς ἀνωτέρω παρατηρήσεις μου δὲν τὶς διατυπώνω μὲ πρόθεσι νὰ ἀνατρέψω τὴν πρότασι τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν θεωρῶ ὡς ἀπόλυτα ἐποικοδομητική, γιατὶ τοποθετεῖ ἐπὶ τέλους τὸ θέμα ὅτι ὑπάρχει δυσμενὲς κλῖμα γιὰ ἰδιωτικὲς ἐπενδύσεις στὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι μόνο μὲ γενναῖα μέτρα, μόνο μὲ ἐντελῶς διάφορη μορφὴ οἰκονομικῶν κινήτρων, μπορεῖ νὰ ἀποκτήσωμε ζωντανὲς ἰδιωτικὲς ἐπενδύσεις ποὺ ἀποτελοῦν τὴ βάσι τῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Οἱ παρατηρήσεις μου ἀφοροῦν κυρίως στὴ μεθοδολογία καὶ στὴν ἀνάγκη νὰ τερματισθῆ διὰ παντὸς ἡ περίοδος τῶν προσωρινῶν μέτρων καὶ τῶν ἡμιμέτρων, ἀντικαθισταμένη ἀπὸ μιὰ περίοδο ὀρθολογισμοῦ καὶ ὁλοκληρωμένης πολιτικῆς ἀναπτύξεως, μέσω τῶν κατάλληλων φορέων, ἀναδιοργανουμένων ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ ἀποδώσουν τὸ ἔργο ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου τόσο πολὺ μεγάλη ἀνάγκη ἔχει ἡ πατρίδα μας σήμερα».

Ι. Μ. ΕΥΛΑΜΠΙΟΣ